

Čarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1:50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4:50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer. ■■

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Štev. 124.

V Ljubljani, v torek dne 31. oktobra 1911.

Leto I.

Že zopet Gautsch!

V današnjem ministrskem svetu se odloči: ali odstopi ves sedanjí kabinet in pre-
vzame baron Gautsch sestavo nove vlade, ali pa izkrci ministrski predsednik nekaj tovarišev drugega za drugim iz svojega političnega dolniča in jih nadomesti z osebami, ki bolj uga-
jajo njegovim načrtom in nakanam. Za delav-
stvo je vseeno, če se Gautsch popolnoma pre-
obleče ali pa če prišije na ponošeno obleko
nekaj novih zaplat. Zakaj eno je gotovo: od
Gautscheve vlade, v kateri ostanajo najglas-
nejši hujšaki in najljutejši protidelavski so-
vražniki kot nadležno hipotekarno breme, si
delavstvo ne obeta drugega kot najostrejši boj.
Boj je baron Gautsch napovedal delavstvu v
svojem zadnjem govoru v parlamentu in temu
boju velja njegovo zbiranje meščanskih strank
vseh jezikov in obredov v čvrsto protidelavsko
falango.

Barona Gautscha očividno mika vloga kapi-
talističnega Herkula, ki bo ugual vse drznejšo
delavsko hidro, vse prešernejšo socialistično
pošast. Dozdaj je pretel z močno pestjo, pa bi
rad izpremenil svoje grožnje v dejanja. Kakor
smo že včeraj sporočili med zadnjimi vestmi
ima vlada pripravljene vojaške pozivnice za
železničarje. Z militariziranjem železniške službe
hoče baron Gautsch zadušiti vsak mezdni boj
na železnicah. Z aretacijami, z vsakovrstnimi
nasilstvi in progoni namerava v kozji rog
ugnati železniške sužnje, ki niso zadovoljni s
sedanjo tlako.

Ampak Gautscheva ljubezen ne sega le
do železničarjev. Brutalno zatiranje vsega de-
lavskega gibanja — to je Gautscheva metoda.
Ministrski predsednik splošne in enake volilne
pravice se je zbal posledic, ki jih poraja de-
mokracija, začel je, da postaja delavsko gi-
banje od dne do dne mogočnejše in ne-
varnejše sedanjemu družabnemu neredu, pa bi
rad z brutalno, sirovo silo zadušil vsak pojav
organiziranega delavstva.

Svojega namena baron Gautsch ne bo do-
segel, delavstva ne bo uplašil — narobe, z
brutalnostjo, s sovražnostjo proti delavskemu
razredu bo prignal v delavsko stranko indife-
rentne elemente in tiste delavce, ki so se do-
lej obehali meščanskim strankam na škrice.
Odkrit očiten boj vseh meščanskih strank proti
delavski socialno demokratični stranki razloči
duhove in pokaže vsem, ki nosijo delavsko
suknjo, bližnjico v socialno demokratični ta-
bor.

Gautschevih groženj, ki opravljajo vspešno,
dasi neprosto voljno propagando za socialno de-
mokratično stranko, se delavstvo prav nič ne
boji. Le pomnožile in okrepile bodo delavsko
armado!

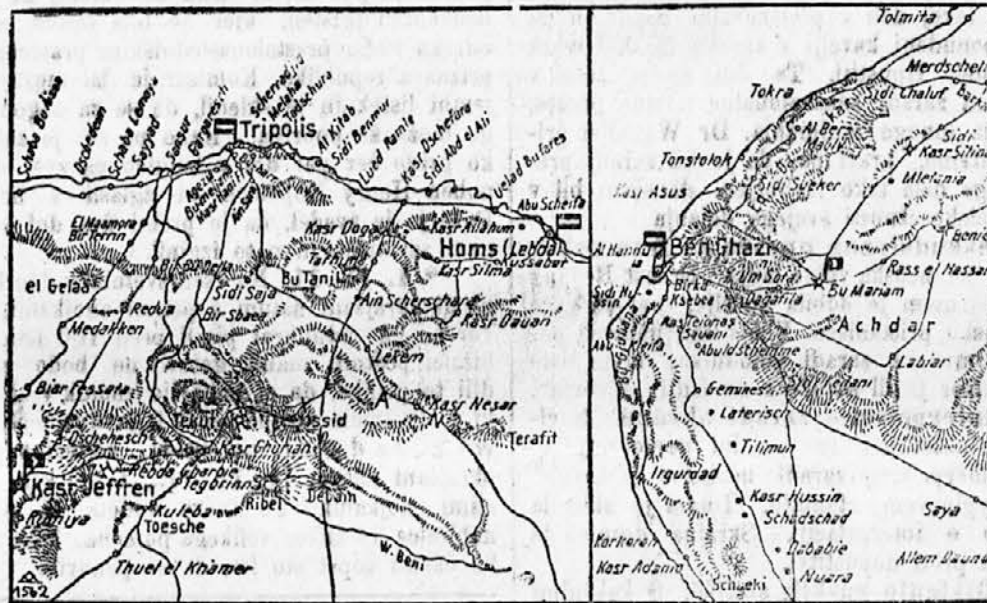
Katastrofalen poraz Italijanov?

Tripolis in Bengazi v turških rokah. — Tisoč Italijanov mrtvih, več
tisoč vjetih. — Vjet je general Caneva.

Prvi mesec vojne.

Kdor je prebiral rožnato pobarvana itali-
janska poročila z afričanskega bojišča — in
jim verjel — si je moral misliti, da je arab-
sko prebivalstvo s cvetjem posulo svojo pusti-
njo za Italijane, da odmeva po tripoliških uli-
cah hozana italijanskim „osvoboditeljem“ in
„civilizatorjem“ in da si mohamedanski ulemi
kar kljuko podajajo, klanjajoči se novemu ita-
lijanskemu guvernerju. Zaduja poročila izpred
Tripolisa temeljito podirajo te pravilne gra-
dove, ki jih je zgradila orientalska fantazija
italijanske brzojavne agenture. Dejstva kažejo,
da te navdušene in hvaležno udane arabske
množice z veliko vneto brusijo bodala in či-
stijo puške in da le preže na ugodno priliko,

Tobruk in Derno — so napadali v tem času
zavzeli in niti teh ne popolnoma. Da Turki
obale ne bodo mogli ubraniti pred italijansko
mornarico, je bilo jasno od vsega početka, a
dalje kot neso topovi bojnih ladij, ne seže ita-
lijanska oblast. Vse to so dobili Italijani brez
resnega boja, zakaj niti o boju za mesto Tri-
polis, edino utrjeno obrežno mesto, ne moremo
govoriti. Turki so oddali vsega vkup nekaj de-
monstrativnih salv, italijanske bojne ladje so
prav zapravlivo tratile svojo municijo in brez
potrebe bombardirale obalo. S strelivom so se
turške čete umaknile v notranjost dežele na
željo evropskih konzulov, da preprečijo preli-
vanje krvi po tripoliških ulicah in krvave po-
grome na tujce, s tem svojim dejanjem so
dokazali Turki obzirnost do interesov nevtral-

da podero tega ali onega osvoboditelja na tla.
Preglasne in prekrvave so te „ovacije“, ki jih
prirejajo italijanskim vlomilec: par strelav,
par vhodov in oddelek tihih vojakov obleži na
širnem, golem pokopališču, kjer ni spomenikov
in ne numeriranih grobov... Tako gostoljubje
vživajo uniformirani sužnji rimskih to-
lovajev v tripoliški okolici. In da mestno pre-
bivalstvo v Tripolisu ne drži križem rok in da
igra znatno vlogo v praskah in spopadih, je
razvidno iz drakonskih odredb, ki jih je izdal
italijanski guverner.

Mesec dni izza vojne napovedi, a vspehi
roparskega podvzeta so kaj skromni. Pet pri-
morskih mest — Tripolis, Homs, Bengasi,

nega prebivalstva, kakor ga Italijani s svojim
bombardiranjem evropske kolonije v Bengaziju
niso dokazali.

Kolikor je doslej znano, se je doslej izne-
veril v Tripolisu turški strani en sam izdajalec,
dosedanji mestni župan knez Karamanli, ki so
ga Italijani v nagrado takoj imenovali za pod-
guvernerja. Da zgled Karamanlija ni posebno
vplival na druge, je razvidno iz drastičnega
odgovora njegovega sina, ki služi kot častnik
v turški armadi, na očetov poziv, da se vrne
v mesto. V odgovoru pravi sin očetu: „Komaj
čakam, da se vrnem v mesto in ti odbijem
glavo za Tvoje podlo izdajstvo!“ In niti Karamanlijevo dejanje ni golo izdajstvo, zakaj rod-

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške
rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo spre-
jema naročnino in insertate. — Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. — Cena insertatom:
Enostopna pettivrstica 20 vin., pogojeni prostor
25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov:
Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova
ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in
od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste

bina Karamanlijev je pred turško okupacijo
gospodovala v Tripolitani in je sedanjí žu-
pan nemara pričakoval od italijanskih osvoje-
valcev vračilo nekdanje slave.

Vsa ostala mesta, ki so jih italijanske
čete osvojile, so neutrujena in nezavarovana.
Italijani so krogokrog obkoljeni od sovražni-
kov in je vsako napredovanje v notranjo de-
želo izključeno. Cel dežle kamel, ki so jih —
kakor je poročala italijanska brzojavna žica —
dali „navdušeni“ Arabi italijanskim osvoje-
valcem na razpolago, so se ali pogrezale v
pesek, ali pa izdajalsko prestopile v turški ta-
bor. In brez kamel je vsako prodiranje v
osrje dežele nemogoče, ko delajo gibčne arab-
ske čete italijanskemu vojaštvu že sedaj take
težave, ki se še pomnožujejo z dohodom tur-
ških častnikov, sudanskih vojakov, Berbercev,
Senusijev in Tuaregov.

Vojna se še začela ni, pa se utegne vleči
še mesece ali pa leta, zakaj da bi Italija pre-
nesla vojno operacijo iz Tripolitani na jadransko
ter na sirijsko in maloazijsko obalo, ni
dobro misliti vsled odločilnih ozirav na druge
države. Po računih italijanskega ekonomista prof.
Vicianija v „Avantiju“ znašajo italijanski vojni
stroški na mesec okoli 200 milijonov lir. Pod
težo vojnih stroškov bo nemara rimska impe-
rialistična klika skrčila svoje nezmerne mirovne
pogoje.

Napad Italijanov pred Tripolisom.

Carigrad. „Sabah“ poroča iz Tripo-
lisa, da je napadla ena italijanska divizija
Turke. Turki so ojačeni s prostovoljci napad
odbili, naker so se Italijani v strahu, da bi ne
bili odrezani od mesta, umaknili v velikem
neredu v mesto. Izgube Italijanov znašajo
menda 300 mrtvih, med temi nekaj častni-
kov ter 700 ranjencev. Nekaj italijanskih
okopov so Turki zavzeli. „Tanin“ poroča, da
so Turki uplenili tri italijanske mitraljeze. Ker
je prebivalstvo v mestu Italijanom sovražno,
postaja položaj zanje zelo resen. „Ikdam“ po-
roča o bojih, ki so se vršili zadnjih pet dni
pred Tripolisom: Turki so zasedli številne
točke, napravili okope ter podpirani od artilje-
rije v štirih kolonah napadli Italijane. Italijani
so bili pobiti in so Turki ujeli več italijanskih
vojakov, med temi tudi tri stotnike in več
drugih častnikov.

Turška zmaga pri Bengaziju.

Carigrad. „Sabah“ poroča iz Benga-
zija, da se je vršil med italijanskimi četami,
ki so bile z artiljerijo v svrhu rekonosciranja
v okolici Bengazija in Turki enourni boj.
Turki so se bili zelo hrabro. Italijani so se
moral umakniti v neuedu ter so pustili na
bojišču več topov, mrtvecev in ranjencev.
Neki italijanski polkovnik je bil težko ranjen.

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

Državni pravdnik je poskočil kvišku, urno
in srdito pripomnil nekaj k protokolu: potem
je predsednik posvaril zagovornika. Ta se
je spoštljivo poklonil, ga poslušal in nada-
ljeval svoja izvajanja.

— Brž, brž! — je pripomnil Sizov. —
Le brž... kje je duša?

V dvorani je vse oživilo, bojno navduše-
nje je zasijalo, zagovornik je mahal na vse
strani in pošteno strojil s svojimi ostrimi be-
sedami staro kožo sodnikom. Bilo je, kakor da
so se sodniki primaknili tesneje drug k dru-
gimi, da so se napeli in napihnili, da bi od-
vrnili ostre strupene udarce besed z mehko,
rahlo maso svojega telesa.

Mati jih je opazovala in zdelo se ji je,
kakor da se vse bolj napihujejo, iz strahu, da
zbude advokatski udarci odmev v njihovih prsih
in zmotijo njih ravnotežje.

V tem se je vzdignil Pavel in naenkrat
je postalo vse tiho. Mati se je zazibala z vsem
telesom naprej. Pavel je začel mirno:

— kot strankar priznavam le sodišče
svoje stranke in govoril ne bom v svojo o-
brambo, temveč — na željo svojih tovarišev,
ki so se tudi odrekli obrambi — poskusim
vam razložiti to, česar niste razumeli... Dr-
žavni pravdnik je imenoval naš vstop v soci-
alno demokratično — upor zoper najvišjo oblast

in ves čas nas je gledal kot upornike zoper carja.
Izjaviti moram, da ne smatramo carja za edino
verigo, ki oklepa telo dežele, le prva, najbližja
veriga je, ki jo moramo strgati z ljudstva...

Tihota se je pod zvoki njegovega trdega
glasu še poglobila, kakor da bi razmikal stene
dvorane in bilo je kakor da se Pavel odmika
od ljudi in da postaja vse jasnejši, vse zviše-
nejši.

Hlad jo je spreletel.

Sodniki so se okorno zgenili. Načelnik
plemstva je nekaj zašepetal sodniku z lenim
obrazom, ta je pokimal z glavo in se obrnil k
stareu, a hkrati mu je govoril v uho bolni sodnik.
Starec se je zazibal v svojem stolu na levo in
na desno in dejal nekaj Pavlu, ampak njegov
glas je utonil v enakomernem in širokem po-
toku Pavlovih besed.

— Mi smo — socialisti. To je sovražniki
smo zasebne lastnine, ki razdvaja ljudi, ki jih
oborožuje drugače proti drugemu, ki ustvarja
nespravljivo nasprotje interesov, ki laže zakri-
vajo ali opravičujejo to sovražnost interesov in
ki jih kvari ves svet z lažjo, hinavščino in z
zlobo... Mi pravimo: Družba, ki vidi v člo-
voku golo orodje za svojo obogatitev, je proti-
človeška, nam je sovražna, ne moremo se spravi-
titi z njeno dvojno, lažljivo moralno, njen eini-
zem in okrutnost proti osebnosti sta nam zo-
pota, hočemo in bomo se borili proti vsem
oblikam fizičnega in moralnega robstva, v ka-
tero je pahnila človeka ta družba, proti vsemu
sebičnemu izkoriščanju človeka... Mi, de-
lavci smo — ljudje, katerih delo vstvarja vse

— od gigantskih strojev do otroških igrač,
ljudje smo, oropani pravice, da se bojujemo
za svoje človeško dostojanstvo, vsak nas hoče
in more izpremeniti v orodje za dosego svojih
ciljev. Mi zahtevamo zase toliko svobode, da
nam omogoči časoma osvojiti si vso oblast.
Naše geslo je preprosto: Proč z zasebno last-
nino! Vsa proizvodna sredstva ljudstvu! Vso
oblast ljudstvu! Delo je obvezno za vse! Vidite,
da nismo puntarji!

Pavel se je nasmešnil, segel počasi z ro-
kami v lase, ogenj njegovih sinjih oči je za-
plamtel svetleje.

— Prosim vas... da ostanete pri stvari!
— je dejal predsednik razločno in glasno. S
prsi se je obrnil proti Pavlu, motril ga, in
mater se je zdela, da se je njegovo levo kalno
oko razgorelo v zloben, požrešen ogenj. In vsi
sodniki so gledali na njenega sina, kakor da
bi prilepili svoje oči k njegovemu obrazu, ka-
kor da bi se prisesali k njegovemu telesu, ka-
kor da želajo po njegovi krvi, da ožive z njo
svoja izžeta telesa. A on, raven in visok je
stal trdno in krepko, iztegoval k njim roko in
govoril ne glasno, ampak razločno:

— Mi smo — revolucionarji in bodemo
toliko časa, dokler bo zasebna lastnina, dokler
eni le zapovedujejo, drugi le robotajo. Družbo
pobijamo, katere interes ste dolžni šteti, nje
nespravljivi sovražniki in vaši smo, in vsaka
sprava med nami je nemogoča toliko časa, da
zmagamo, in zmagali bomo, mi delavci! Vaši
gospodarji pač niso tako silni, kakor se jim
dozdeva. Tista lastnina, za katero žrtvujejo

milione zaslužjenih ljudi, tista sila, ki jim
daje oblast nad nami, zbujajo med njimi sovra-
žna trenja, in jih kvari fizično in moralno.
Lastnina zahteva za svojo zaščito preobilo na-
pora, in v resnici ste vsi vi naši ukazovalci,
večji robje, kakor mi — vi ste zaslužjeni du-
hovno, a mi le — fizično. Vi ne morete uteči
tlaku predsodkov in naved, tlaku, ki vas je
duhovno usmrtil, a nas ne ovira nič, da smo
znotraj svobodni. Strup, s katerim nas trujete,
je šibkejši od protistrupa, ki ga — nehoti —
vivate v naše spoznanje... Spoznanje raste
neprenehoma se razvija, vse hitreje razgoreva
in trga za sabo vse boljše, vse duhovno zdra-
vo tudi iz vaše srede. Poglejte — med vami
ni več ljudi, ki bi se mogli idejno boriti za
vašo oblast, razdali ste že vse argumente, ki
vas morejo obvarovati pred nasokom zgo-
dovinske pravičnosti, ničesar novega ne morete
ustvariti v oblasti idej, duhovno jalovi ste.
Naše ideje raste, vse jarkejše se razgorevajo,
ljudske množice si osvajajo in jih organizirajo
za boj, za svobodo. Spoznanje velike vloge de-
lavca zliiva vse delavce na svetu v eno dušo
— z ničemom ne morete ustavljati obnovljenja
življenja, le s krutostjo in cinizmom. A ciniz-
em je očividni, krutost pa draži. In roke, ki
nas danes duše, bodo skoro prijateljsko sti-
skale naše roke. Vaša sila je mehanska sila
obrestujočega se zlata, družijo vas v skupine,
poklicane, da druga drugo požira, naša
sila pa je živa sila rastočega spoznanja delav-
ske vzajemnosti.

(Dalje.)

Mutesarif v Bengaziju, kakor tudi član turškega državnega zbora Džambeg sta se tega boja udeležila. "Ikdam" poroča, da so Italijani v tem boju izgubili 200 mrtvih in ranjenih.

Turki iztrgali Italijanom Tripolis in Bengazi?

Carigrad. Tu sem so došla poročila o strašnem porazu Italijanov. Turki so napadli Tripolis in Bengazi in iztrgali obe mesti Italijanom. Turki so si osvojili vodnjak pri Bumbeljanu in zavzeli vojašnice pred Tripolisom. Izgube Italijanov so ogromne.

Katastrofalni poraz Italijanov.

Berolin. "Berliner Tagblatt" je dobil iz Tripolisa obvestilo o katastrofalnem porazu Italijanov pred Tripolisom. Turki in Arabci so naskočili italijanske utrdbe pred Tripolisom in jih po krvavem boju zavzeli. Tudi iz notranjih utrdb so potisnili Italijane in si osvojili mesto. Italijani imajo nad 1000 mrtvih; več tisoč Italijanov so Turki vjeli. Med vjetniki je tudi vrhovni poveljnik italijanske armade v Tripolisu general Caneva. Turki se se polastili 8 topov in 4 mitraljez.

Italijanska poročila o porazu.

Rim. Italijanska uradna poročila zatrjujejo, da Italijanske izgube pred Tripolisom niso tako velike, kakor trdijo carigradski viri.

Nova ekspedicija.

Rim. Vseled hudega poraza pri Tripolisu je današnji ministrski svet sklenil odpustiti nov ekspedicijski kor v Tripolitano. (Nadaljna poročila med "Zadnjimi vestmi".)

NOVICE.

Zanimivi spomini kardinala Galimbertija. Iz Rima poročajo: "Corriere della Sera" priobčuje zanimive dokumente kardinala Galimbertija iz tiste dobe, ko je bil kardinal nuncij na Dunaju. Galimberti je zahteval svoj čas od Bismarcka, naj nastopi Nemčija za to, da dobi sveta stolica Rim nazaj. Bismarck je odgovoril, da bi vrnitev Rima stolici povzročila v Italiji revolucijo, ki bi strmoglavila savojsko dinastijo, nakar bi se italijanska republika zvezala s francosko. Taka zveza pa ne bi imela nobene koristi ne za stolico ne za splošni evropski mir in red. Nato je vprašal Galimberti Bismarcka: "Ako pa bi napovedala Francoska Italiji vojno, da bi sveti stolici prisvojila prejšnjo neodvisnost, ali bi se katoliška Avstrija temu upirala?" Bismarck je odgovoril: "Najprej je treba živeti, šele potem se lahko misli na katolištvo. Za Avstrijo je zveza z Italijo in torej bramba Italije proti francoskemu napadu življensko vprašanje."

* Samo socialni demokrat je glasoval za vladno predlogo. V koburškem deželnem zboru se je dogodil nenavaden in gotovo redek slučaj, da je glasoval samo socialni demokrat za vladno predlogo. Vojvodska deželna vlada je predlagala, da se zviša prispevek za jensko univerzo. Finančna komisija deželnega zbora pa je zastopala mnenje, naj deželni zbor z ozirom na finančni položaj dežele predlogo odkloni. In res so vsi meščanski poslanci glasovali proti zvišanju prispevka, samo socialistični poslanec Mampel je glasoval za predlogo. Svoje glasovanje je utemeljil s tem, da ima država za militaristični moloh vedno dovolj denarja in da socialna demokracija načelno nikdar ne odklanja kulturnih zahtev.

* Davek na sance in na samice. V kneževini Reuß starejše vrste v Nemčiji je sprejel deželni zbor s sedmimi glasovi proti petimi predlog, da morajo nad 30 let stari in še ne poročeni davkoplačevalci moškega in ženskega spola s 3000 do 6000 mark dohodkov plačevati pet odstotno davčno doklado; tisti, ki imajo nad 6000 mark dohodkov, pa deset odstotno davčno doklado.

* Velike goljufije sodnega pisarja. Pri nekem berlinskem sodišču so prijeli pisarja Hansa Möllerja, ker je oigibal razne osebe za nič manj nego 400.000 mark. Möller se je izdal za doktorja zdravilstva, za sodnega prisodnika, za štabnega ali bolnišničnega zdravnika ter si je priskrbel na ta način vstop v vse družabne kroge. Zlasti je uganil mnogo sleparij s patenti na ta način, da je obetal posameznim osebam velik dobiček in jim je plačal tudi manjše vsote, da so mu tem rajše dale večje zneske.

* Beg trgovca s preprogami. Iz Budimpešte je pobegnil trgovec Emerik Kovacs. Napravil je ogromne dolgove. Ubežni trgovec je vzel s saboj 43.000 kron gotovine. Kovacs je imel jako obsežno trgovino s preprogami. Obšel je Slovence v šekelješko narodno nošo ter jih poslal naokoli s preprogami kupčevat. Ljudje so mislili, da so kupčevalci res iz vzhodne Sedmograške, kjer prebivajo šekelješki. Za ubežnega trgovca so izdali tiralico.

* Nezgodna na rudniški visoki šoli. Poročali smo že, da je potegnil v Štavnici na Ogrskem nasip za sabo profesorja Farbaryja. Prva reševalna dela niso bila uspešna. Šele proti polnoči so priklopili delavci do profesorjevega trupla. Nesrečni profesor se je zadušil.

* Rop pred 13 leti. Pred 13 leti je nekega večera vstopilo v glavno trafiko v Na-

šicah četvero moških, od katerih sta dva zagrabila vajence in jih zaprla v neki stranski prostor, dva pa sta z noži stopila k trafikantu in hčeri in ju z nožem na vratu prisilila, da sta pokazala in izročila ves denar, kar sta ga imela. Za roparji ni bilo nobene sledi. Letošnje leto je pa slučajno prišla stvar na dan in 25. in 26. t. m. so stali vsi štirje zločinci pred osješkem sodiščem. Trafikantova hči J. Blau je kolovodja takoj z vso gotovostjo spoznala, obtoženci pa so tudi drug drugega denuncirali; obsojeni so bili od 6 mesecev do 10 let težke ječe.

* Proti vživanju alkohola. V Nemčiji zelo pada vživanje alkohola, kar je posledica zvišanja davka na špirit in pa socialno-demokratskega bojkota. Po zadnji uradni statistiki o izdelovanju žganja v letih 1909 in 1910 je prišlo v promet 1.793.027 hektolitrov žganja za vživanje nasproti 2.650.622 hektolitrov v prejšnjem letu; torej za 867.595 hektolitrov manj. Na osebo odpade natančno eno tretjino žganja manj kakor v prejšnjem letu. Torej lep napredek v boju proti temu veliki škodljivcu! Kazno je, da se bo boj proti alkoholu vztrajno nadaljeval, kajti naročila na žganje so v letu 1910 močno padla.

* Zdravnik — muzejski tat. Začetkom oktobra lanskega leta so opazili v draždanski kraljevi knjižnici in Albertinu, da je izginilo več znanstvenih del, cela vrsta dragocenih listov, zlasti deloma nenadomestnih rizb in ilustracij obenem s tekstom. Vsi listi so bili izrezani in sicer tako skrbno, da se je tatvina opazila ob prav skrbnem pregledovanju. Stvar je vzelo v roke državno pravdnštvo in je dognalo, da je kradel posamezne strani in slike draždanski zdravnik in lastnik zelo obiskane ženske klinike dr. Weindler, zet vseučiliškega profesorja ginekologije Leopolda. Preiskali so zdravnikovo stanovanje in našli ostanke ukradenih listov in slik. Dr. Weindler se je pečal z znanstvenimi deli, pa je hotel uporabiti ukradene stvari za material pri svojih delih. Zdravnik se takoj dali v preiskovalni zapor in ga vključ ponudni kaveji v znesku 50.000 mark niso hoteli izpustiti. Te dni se je začel v Draždanih zaradi senzacionalne tatvine proces, ki vzbuja mnogo zanimanja. Dr. Weindler priznava tatvino, pravi pa, da je bil zaradi prenapornega dela tako razburjen, da si ni bil v svesti dalekosežnosti svojega dejanja.

* Skandalozna uprava na francoskih ladjah. Francoska vojna ladja "Ernest Renan" pred Bejrutom je dobila povelje, naj se vrne v toulonsko pristanišče. Vlada ima namreč posebne pomisleke zaradi smodnika, ki je tiste vrste, kakor je bil smodnik na ladji "Liberte".

* Interpelacija zaradi ohrane. Nacionalisti, oktrobisti in socialni demokratje so vložili interpelacijo zaradi udeležbe "Ohrane" pri Stolypinovem atentatu. Duma je sklenila razpravo o interpelaciji. Skrajna desnica je glasovala proti dopustitvi.

* Divjanje ruskih sodišč. S kakšnimi krvavimi sredstvi mora braniti Nikolaj II. po božji milosti car vseh Rusov, svoj prestol, o tem pričajo naslednje številke. Ko so razpustili prvo dumo, so ustanovili posebna vojna sodišča za dobo osmih mesecev in v tej dobi so obsodila ta sodišča 1102 osebi na smrt, na mesec torej povprečno 137. Smrtna obsodba se je izvršila v 881 odstotkih vseh rozsodb. Okrožna vojna sodišča pa so obsodila na smrt o k o l o 6 0 0 0 o s e b, od teh so jih carjevi rablji pomorili 3 7 5 0. Tako delajo v imenu vladarja po božji milosti! Pomisliti pa je treba, da je treba prišteti še obsodbe civilnih sodišč. Civilna sodišča so obsodila v kategorijo in na druge kazni vsega skupaj 16.797 ljudi, skupno z vojaškimi sodišči 31.885 oseb; smrtne obsodbe niso vštete tusem. Naravnost neverjetne pa so številke "administrativnim potom", in iz preganjenih oseb. Te vrste aretacije in izgoni s strahotno razločnostjo govore o besnosti carjevih preganjevalcev. "Administrativnim potom" so vrhli v ječo ali pregnali za mnogo let v Sibirijo: 85.000 oseb leta 1905, 111.000 leta 1906, 138.000 leta 1907, 166.000 leta 1908, 200.000 leta 1909, 210.000.000 leta 1910, 222.000 leta 1911. Za preganjanja "administrativnim potom" je zadostovala majhna, čeprav neutemeljena sumnja ali ovdaba. Po uradnih podatkih notranjega ministrstva je znašalo v l. 1809 število političnih izgnancev 22.568 o s e b. Vsi ti podatki obsegajo seveda okrogle številke, v resnici pa je bilo še hujše. To so grozovite številke, ki vpijejo do neba o carskih grozodejstvih! Gotovo pa je tudi, da ne more trajno obstati ustanova, ki je postavljena na temelj krivice in nasilja.

* Težka nezgoda v cirkusu. V Turinu je gostoval cirkus Bisini. Najprivlačnejša točka vse predstave so bili "leteči ljudje", kjer je kazala visoko v zraku svoje umetnosti igralska rodbina Hegelmanna iz Hamburga na trapezu nad razpeto mrežo. Nenadoma je padel Ernest Hegelmann ob posebno vratolomni vaji na trapezu z višine 20 metrov in pretrgal varstveno mrežo in padel na trda tla. Umirajočega so prenesli v bolnico.

* Avstrijski stotnik osumljen vohunstva. Iz Milana poročajo, da so prijeli v Asago avstrijskega stotnika 1. polka cesarskih

lovcev barona Lavrencija Sievaticija. Pri stotniku so baje našli listine, ki nedvomno dokazujejo njegovo vohunstvo.

* Novo Sven Hedinov potovanje. Slavni češki raziskovalec Sven Hedin se pripravljaja na novo potovanje. O božiču izide Hedinova knjiga z naslovom "Od tečaja do tečaja" v skoro vseh evropskih jezikih, ki jo napiše Hedin sam. Tekom prvih mesecev prihoda njega leta upa Hedin končati svoje delo o zadnjem tibetanskem potovanju, ki izide v angleškem jeziku. Nato pa pojde zopet v notranjo Azijo, za katero potovanje se že zdaj pripravljaja.

* Italijansko turška vojna v sodni dvorani. Pred pariškim sodiščem so se morali zagovarjati zaradi ponarejanja denarja Italijan, Grk in Turk. Obtožnica je trdila, da so se obtoženci nalašč v ta namen združili, kar pa so ti odločno tajili. Ko je bilo dokazovanje pri kraju, vpraša predsednik sodnega dvora, kakor je naveda, vsakega obtoženca, kaj lahko navede v opravičilo. Prvi se je dvignil Italijan in je z živahnimi kretnjami govoril: "Čeprav trdi gospod državni pravdnik nasprotno, izjavljam, da nisem imel nikdar nič opraviti s so-obtožencema. Toda — in na to izjavo polagam posebno važnost — čeprav bi imel z njima kaj opraviti, bil bi vendar med sabo in s Turkom pretrgal vse vezi takoj, ko so se pričele sovražnosti med mojo in njegovo deželo." Ta patriotska izjava je koristila Italijanu v toliko, da so ga obsodili na pet let v kaznilnico, medtem ko sta dobila Grk in Turk po šest let.

* Napoleonov potomec berač. V Marseille (izgovori Marzé) je prišel pred kratkim na policijski komisariat mož, ki je izgledal kakor berač. Prosil je za sprejem v bolnico. Pokazal je uradniku dokumente in uradnik ni verjel lastnim očem, ko je bral: Henry Napoleon, rojen leta 1868 v Tijerijah, sin Napoleona III. in cesarice Evgenije. Uradnik je seveda mislil, da je dokument ponarejen. Berač pa mu je pokazal še drug dokument, ki je bil nedvomno pristen, kjer je bila izjava, da se odreka vsem prestolonasledniškim pravicam in priznava republiko. Komisar je dal možu sprejemni listek in je sklenil, da se za zagonetnega moža še pobriga. Kako pa se je začudil, ko pride čez par dni v bolnico pa zve, da se noben Henry Napoleon ni zgledil v bolnici. Pozneje je zvedel, da je prebil dva dni v nočnem zavetišču in nato izginil.

* 1. 11. 11. Na vseh svetnikov dan bomo pisali okrajšani datum s petimi enojkami, kakor so ga zadnjikrat pisali pred 100 leti. Nabiraleci poštnih znamk gotovo ne bodo zamudili te prilike, da si nabavijo znamk vseh cen, ki bodo imele poštni pečat tega dne. Še vse več pa bo dne 11. novembra, ko bomo pisali okrajšani datum 11. 11. 11., torej kar s šestimi enojkami. Ta dneva bodeta za poštno nabiralec vsekakor velikega pomena, kajti treba bo čakati zopet sto let, da se ponovita.

Vabilo na naročbo.

Zarja izhaja vsak dan ob polu 11. dopoldne in stane naročnina

Za avstro-ogrske kraje.

celoletna	K 18.—
polletna	9.—
četrtletna	4-50
mesečna	1-50

Za Nemčijo:

celoletno	K 21-60
polletno	10-80
četrtletno	5-40
mesečno	1-80

Za ostalo inozemstvo celoletno 30 kron.

in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej.

Posamezna številka 6 vin. v administraciji in tobakarnah.

Naročnina se pošilja pod naslovom: Upravništvo "Zarje" v Ljubljani.

Ljubljana in Kranjsko.

— Odiranje delavcev. Prijatelj našega lista, ki so mu razmere pri delih v Gruberjevem prekopu jako dobro znane, nam piše: Odkar se je delavsko časopisje začelo za razmere pri delih v Gruberjevem prekopu zanimati, se je obrnilo marsikaj na boljše, kolikor se pač more pričakovati tam, kjer ni nobene organizacije. Delavcem seveda slej kot prej ni na rožicah postlano in odirajo jih še vedno, kjer jih le morejo. Največjo besedo imajo predelavci, takozvani akordanti, katerih "poslovanja" menda nihče ne kontrolira. Delavec nikoli ne ve, koliko bo zaslužil, temveč zve to šele pri izplačilu zaslužka, od katerega mu utrgajo razne opravilne in nepravilne pristojbine. To velja zlasti gledé prispevkov za bolniško blagajno in nezgodno zavarovanje. Informiral sem se ter zvedel, da znaša najvišji

delavčev prispevek za bolniško zavarovanje po 8 vin na delovni dan, akordanti, ki izplačujejo, pa odtegujejo kratkoma po 3 odstotke od celoga zneska, kar znaša pri kvalificiranih delavcih večkrat po 15 in 18 vin. na dan! Zdej pa nastane vprašanje, kdo obdrži denar, ki se delavcem odtegne? Ali si trdka z njim večja profit, ali ga pobašejo v žep akordanti? Zdi se mi, da se gosp. O z e c z o w i e z k a vse premalo briga za stvari, ki se vrše pri njegovem podjetju. Delavci, ki zbolé ali ponesrečijo, imajo neprestano situosti, ker so nepravilno ali celó nezavarovani. Gosp. obrtni nadzornik bi izvršil jako dobro delo, če bi spravi v stvar nekoliko jasnosti. — Op. uredn.: Ker smo uverjeni, da poročilo odgovarja resnici, želimo, da se tudi g. obrtni nadzornik pozanima za stvari, ki jih pisec navaja.

— Prekupovanje v Spodnji Šiški. Pišejo nam: "Zarja" je nedavno pisala, da se na šišenskem trgu preveč prekupejo, da razni prekupeci takoj ob 7. do 8. ali še poprej gredo na trg in prekupejo živila ter da je treba določiti neko gotovo uro za prekupovanje. Gerentstvo je sedaj res tudi odločilo, da se pred 9. uro zjutraj ne sme prekupovati! Torej: pred 9. uro zjutraj nobenega prekupovanja! Občinstvo naj nato v lastnem interesu pazi, prav tako seve tudi zato poklicani občinski organi.

— Gospoda Žabkarja tovarnarja v Ljubljani opominjamo, da svoje vajence po dokončani ueni dobi oprosti, ker ga bomo sicer morali prisiliti k temu, kar smo že enkrat storili. Če je vajenec 3 tedne bolan, ga zato nimamo nobene pravice še kaznovati. Zatorej pamet gospod Žabkar, da vas ne bo treba drežati zaradi takih stvari.

— Konzumno društvo za Ljubljano in okolico opozarja člane, da oddajo svoje dividendne znamke s članskimi knjižicami vred. Vsakdo naj odda knjižico in znamke v tisti prodajalni, kjer kupuje. Na potrdilo mora biti zapisano, koliko znamk je oddal!

— Odborova seja skupine lesnih delavcev bo v četrtek 2. novembra ob 6. uri v društvenem lokalu. Dnevni red važen.

— Cestni rop. V soboto zvečer se je vračala soproga nekega trgovca z 12letno hčerko domov. Nenadoma jo napade pred vladno palačo možki in ji iztrga ročno torbico, kjer je bila denarnica z 18 kronami denarja, nadalje več znamk, koledarček in bel robec z monogramom B. K. Napadalec je zbežal proti tivolskom gozdu. Gospa in deklica sta mu sledili do ljudske šole na Erjavčevi cesti, kjer je neznanec izginil v noč.

— Požar v Vipavi. Minuli torek je med 8. in 9. zjutraj izbruhnil v hlevu Ivana Ferjančiča velik ogenj, ki je v kratkem času uničil zgornji del hleva in pred njim stoječo lopo. Oba ta prostora sta bila napolnjena z 800 centi sena. Nevarnost je bila, da se ogenj razširi. Pri gašenju si je ognjegasec Bajec po nesreči prerazel tri kite na desni roki in so ga morali odpeljati v bolnišnico v Postojno. Ferjančič je bil zavarovan le za 1000 K, medtem ko je le sena pogorelo za 3000 K. Pogorelec je brez krme. Živali pa ima 7 govedi in 6 konj.

— Zemlja požrla vprežen voz. V petek popoldne je peljal Franc Kobač iz Branice pri Vipavi gnoj v vinograd. Ko obrne v vinogradu voz, zagleda, da se voz pogreza v zemljo. Hitro hoče konje spreči. Toda v istem trenutku pogrezne zemlja voz s konji vred. Gospodar je skočil na stran in šel klicati ljudi na pomoč. V kratkem času je bilo polno ljudi na kraju nesreče. S pomočjo konjev so dvignili ponesrečeno žival iz globočine, ki je bila težko poškodovana.

— Požar. V Slapšeku pri Mokronogu se je užgal s slamo kriti kozolec posestnika Franceta Zupantiča. Veter je razširil ogenj, ki je v kratkem času upepelil tri hiše in trinajst gospodarskih poslopij obenem s poljskimi pridelki. Škode je za 24.000 kron, posestniki so zavarovani samo za 4700 kron. Ogenj je baje zanetil štirileten deček.

— Nov most čez Krko. Med Stražo in Toplicami bodo nadomestili leseni most čez Krko z modernim mostom iz železnega betona. Začasni stroški za zgradbo mostu so določeni na 120.000 kron.

— Nasilen potnik. Iz Zidanega mosta poročajo: Tu se je sprl neki potnik s sprevednikom Josipom Leskovecem zaradi doplačila k voznini. V prepiru je postal rabiaten in je naposled pahnul sprevednika z voza. Težko ranjenega so prepeljali Leskovca v celjsko bolnišnico, surovega potnika pa so izročili sodišču, kjer bo moral zagovarjati svoje nasilstvo.

Elektrokineematograf "Ideal". Spored za torek 31. oktobra, sredo 1. in četrtek 2. novembra: Žurnal Pathé. (Tedenski pregled, najnovejše, šport, moda.) Ponesrečena vojna ladja v Toulonu. (Aktualno.) Čuda Röntgenovih žarkov. (Jako zanimiv znanstven posnetek.) Poroka nadvojvode Karla Franca Jožefa s princem Zito Parmsko. (Bodoča prestolonaslednika.) Stenotipisti. (Komična privlačnost.) Zvečer namesto Žurnal Pathé: Ljubosumni Cowboy. (Zanimiva drama.) V petek 8. novembra specialni večer s prekrasno živalsko sliko

H. Suttner, Ljubljana

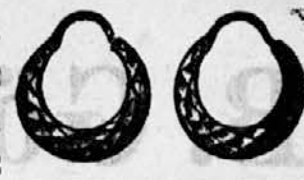
Mestni trg (nasproti rotovžu) in Sv. Petra c. 8.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

==== Pripravna birmanska darila. ====

Lastna tovarna ur v Švici. Tovarn. znamka IKO.

==== Ceniki zastoj in poštnine prosto. ====

„Priateljstvo do živali in drugimi lepimi slikami.“

Štajersko.

— **Sestanek pevcev v Trbovljah.** IV sredo dne 1. novembra 1911 bo ob 3. popoldne v „Delavskem domu“ zelo važen sestanek pevskega zbora. Sodrugi pevce nujno prosimo, da se tega sestanka gotovo udeležijo vsi do zadnjega.

— **Trbovlje.** V četrtek dne 2. novembra t. l. bo v „Delavskem domu“ ob polu 7. zvečer splošna diskusija. Sodrugi rudarje vabimo na čim večjo udeležbo.

— **Kmečka doktorica.** Neka Ivanka Vaš ki živi v konkubinatu s konjederem Al. Velenčkom pri Sv. Marku blizu Trbovelj, se je ukvarjala z zdravniškim poslom. Za zdravilo sta ji služila pasja mast in voda iz prekuhanih različnih trav. Posebno rada je zdravila deco. Pred kratkim pa je otroka posestnice Marije Bataj iz Loke s pasjo mastjo tako skurirala, da je umrl. Pristopni zdravnik jo je naznanil oblastem.

— **Ponesrečil se je v Westnovi tovarni v Gaberju pri Celju delavec Franc Boruček.** Stroj mu je strašno zmečkal prste na desni roki.

— **Požar v Spodnji Hudinji pri Celju.** V petek zvečer je izbruhnil ogenj v Sp. Hudinji pri Celju pri tesarju in posestniku Lebiču. Požar je uničil gospodarska poslopja in spravljene pridelke. Poslopja so stala v sredini vasi in sreča je, da se vsled močnega vetra požar ni razširil na sosednja poslopja. Na pomoč sta prihiteli celjska in škofjevaška požarna bramba, katerima se je posrečilo požar omejiti. Sumi se, da je povzročil z gorečo cigareto požar nek tujec, ki je iskal prenočišča v kmeti. Škoda znaša okrog 1800 K, ki je deloma krita z zavarovalnico.

Goriško.

— **Klerikalne nerge.** Kako upliva naše gibanje na klerikalce vidimo najbolje v njihovem časopisju. Stranka je priredila par shodov po deželi in „vera“ je bolj v nevarnosti, kakor takrat, ko so se pojavili krivi preroki med izvoljenim ljudstvom. Ravno kar je priobčeval neki podlistkar v „Gorici“ celo vrsto „trip“; kako je prišel do teh, ni nobena skrivnost. Tuma je dotičniku že dolgo v želodu, in če je človek že pri želodu kaj čuda, da mu ho-dijo „tripe“ po glavi. Drugič pa naj že raje naslovi svoje umotvore s „Prismodo“ in podpiše tudi „prismoda“ prihrani vsaj čitatelju časa. Tudi v „Novem času“ čuha nekdo svojo glavo. Fante je najbrže padlo s kašče in mora biti močno udarjeno, da se mu dela taka megla v glavi zaradi enega socialističnega shoda. Drugače ni mogoče. Seve če človek drži ljudstvu zavor pred spoznanjem, je ves iz sebe, ko ga kdo odkrije. Pa je vendar velik preobrat pri klerikalcih zdaj še komaj nergajo in zabavljajo, bili so pa časi ko so organizirali pogrome proti nam. Tudi napredek!

— **Iz Solkana.** Delavsko izobr. društvo v Solkanu priredi v nedeljo 5. novembra predavanje v dvorani gosp. Alojza Mozetiča. Predava sodrug dr. Tuma o „socializmu in veri“. Začetek točno ob 8. popoldne. Vstopnina deset vinarjev. K zanimivemu predavanju vabimo sodrugi in somišljenike!

— **Tatvina v cerkvi.** V noči od 19. do 20. t. m. so tatje vlomili v cerkev sv. Lenarta v Volčah. Tabernakelj so pustili odprt in prazen. Iz kapsule so tatovi odstranili hostijo ter kapsulo odnesli. Odprta je bila tudi omara za sveto olje in vse, kar je bilo v njej, je bilo po tleh razmetano. Cerkevno pušco za miloščino so zlikovci s silo odprli in pobrali ves denar. V zakristiji so bile vse omare odprte in brez cerkvenih posod za vsakdanjo rabo. Železna ograja na oknu zakristije pa je očitno pričala, da je vlomilec s silo in po nepravici potil vdrl v cerkev ter jo oropal. Cerkevne posode so našli še tisto jutro na trati blizu cerkve; bile pa so vse polomljene in pokvarjene.

— **Štiri velike hangerje** za vojaške letalne stroje so postavili na Rojeh tik miren-ske ceste. Z letalnimi stroji prično vkratkem.

— **Zastrupiti je hotela več oseb.** V Prvačini so aretirali prejšnji teden 60letno Zor-novo, ki je v vodi razstopila modro galico in s to tekočino zamesila kruh z namenom, da za-strupi svojega sina in snaho; sin, ki je jedel pogačo, je začutil hude bolečine. Izročili so jo deželnemu sodišču.

— **Gospodinjski tečaj.** Na deželni kme-tijski šoli se uvedejo petmesečni tečaji za kmečka dekleta. V zavodu bodo preskrbljena z vsem. Vlada je prispevala 6000 K za priprave in 2000 K za vzdrževanje tečajev.

— **Avtomobilska nesreča.** Na avstrijsko laški meji blizu Vidma je zdrsnil v cestni graben avtomobil, v katerem so se vozili iz

Turina tije trgovci iz Trsta. V vozu sta bili tudi dve ženski. Avtomobil se je pri padcu v globoko preobrnil in pokopal pod se potnike. Šofer je obležal na mestu mrtev. Trije potniki so smrtno nevarno ranjeni, dva pa sta nepoškodovana. Voz je popolnoma razbit.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne. Danes v torek se poje tretjič v sezoni B. Smetanova krasna opera „Prodana nevesta“. Predstava se vrši za nepar-abonente. — V sredo na vseh svetnikov večer se igra E. Baupacha žalogra v petih dejanjih „Mlinarin njegova hči“. Glavne vloge igrajo: g. A. Verovšek, gđ. S. Wintrova, g. A. Drenovec, ga. A. Danilova ter ga. Bukšekova. Predstava se vrši izven abonementa, za lože par. — V četrtek prvič na našem odru „Kralj (Sire)“, tragikomedija v štirih dejanjih, ki se godi v Parizu za časa zarot proti življenju francoskega kralja Louisa Philippa. Predstava se vrši za nepar-abonente. — Opera pripravi Wolf-Ferrarjevo „Suzančino tajnost“ in Viktor Parmovo „Ksenijo“.

„Naši Zapiski“, socialna revija, ima v 11. (novembrski) številki naslednjo vsebino: Dr. Dermota: Spor v socialni demokraciji. Inž. A. Štebi: Tehnika in nar. gospodarstvo. Inž. Drag. Gustinčič: Doneski k agrarnemu vprašanju na Kranjskem. — Pregled literarni, kulturni. Revijo našim čitateljem prav toplo priporočamo. Celoletna naročnina za Avstro-Ogrsko 5 K, za pol in za četr leta sorazmerno. Naslov: Uprava U. Z. v Gorici.

„Borba“, polumesečni spis socialne demokracije (srbske) ima v št. 4. sledečo vsebino: D. Tucovića — Rat i Balkan; Plehanova — O agrarnom pitanju; M. Jovanovića — Carinsko-prohibitivna politika fevdalno-agrar-nih magnata v Ugarskoj; Bogdanovića — Revolucija i filozofija; Dragiša Lapčevića — Privredno-politički pregled: Sindikalni pokret u Srbiji v 1910. god.; Književni pregled: Socialistički pregled. Feljton borbe: S. Stepnjaka — Sofija Perovska.

— **Slovensko akademsko društvo „Adrija“.** Na I. red. običnem zboru dne 25. t. m. se je sestavil za zimski tečaj 1911/12. sledeči odbor: predsednik: stud. iur. M. R. Lemež, podpredsednik: cand. iur. France Tavželj, tajnik: stud. iur. Rihard Jug, blagajnik: stud. iur. Mirko Gnus, knjižničar: cand. ing. Drago Leskovšek, časnikar: stud. mach. Bud. Švajger, gospodar: stud. ing. Ivan Žirjav, namestnik: stud. med. France Marinič in stud. med. Ivan Rak, preglednika: canr. ing. Janko Mačkovšek in cand. med. Ivan Jurečko.

Akademsko društvo slovenskih tehnikov na Dunaju. Na prvem rednem običnem zboru se je izvolil za poslovno dobo 1911-12 sledeči odbor: Predsednik Beve Lad, cand. ing. Podpredsednik Tomšič Dušan, stud. chem. Prvi tajnik Ferjančič Srečko, stud. chem. Blagajnik Dimnik Stanislav, stud. ing. Drugi tajnik in knjižničar Erjavec Fran, stud. geod. Odbornik Novak Fran, stud. assec. Pregledniki Bricej Josip, cand. ing., Rohman Vladimir, cand. ing., Vurnik Ivan, cand. arch.

Delavsko gibanje.

— **Važna konferenca** vseh strankinih zaupnikov na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem bo 12. novembra v Ljubljani. Sodrugi zaupniki dobe te dni vabila; kdor bi do 8. novembra ne prejel vabila, naj to naznani izvrš. odboru stranke v Ljubljani, da se mu dopolnje. Dnevni red nad vse važen!

— **Pečarji** naj ne sprejmejo dela pri gg. Hajfel in Kovačič, ker so delavci pri teh dveh firmah v mezdnem gibanju.

!!! **Železničarji, pozor!** !!!
Pri nakupu sukna in manufakturnega blaga priporočamo trgovino

Lenassi & Gerkman
Ljubljana, Štritarjeva ulica št. 4.

ZADNJE VESTI.

Italijansko turška vojna.

Položaj v Tripolisu.

Frankfurt, 31. okt. Italijanske čete se nahajajo v defenzivi in branijo Tripolis pred turškimi napadi. Sem dobajajo vesti, da so Turki zavzeli mesto. Po zatrdilu guvernerja Ekir Sami bega, ki je dospel iz Tripolisa v Carigrad, je zbranih pred Tripolisom

30.000 Turkov in 100.000 Arabcev iz vseh pokrajin.

Turški optimizem.

Carigrad, 31. okt. Najnovejše vspehe pripisujejo tukajšnji krog spretnemu vodstvu Enver bega in Fehti bega, ki sta dospela v Tripolitanijsko. Po mnenju turških vojaških krogov se vleče vojna lahko deset let. Turčija ni več voljna pogajati se z Italijo na prejšnji podlagi.

Italijanski poraz.

Carigrad, 31. oktobra. „Tanin“ poroča podrobnosti iz Tripolisa: Polkovnik Mehet je poslal parlamenterja v mesto z naročilom, da Italijani nemudoma zapuste svoje pozicije. General Canesa je odklonil zahtevo, nakar so turške čete s tako naglico razvile naskok na mesto, da so bili Italijani konsternirani. Boj se je vršil v treh vrstah. Italijani so bili pri Sargačiu in pri Chariul Charbi poraženi in so se umaknili pod varstvo topov na bojnih ladjah. Nato se je moralo umakniti tudi levo krilo. Turki so zavzeli utrdbo Ulisir Babo in razobesili otomansko zastavo. Italijanske baterije so streljale eno uro, da ščitijo retirado levega kriča. Tudi-centrum se je umaknil proti mestu. Turki so uplenili osem topov in mitrelejev in zavzeli četrt ure od mesta oddaljeno topničarsko vojašnico. Izgube Italijanov so velike.

Berlin, 31. oktobra. „Lokalanzeiger“ poroča: V boju je bilo ubitih in ranjenih 565 Italijanov. Izgube Turkov so neznatne, izgube arabske konjenice večje, vendar ne dosežajo italijanskih. Disciplinarni italijanskega vojaštva je razlaha, moštvo je izgubilo glavo, generalni štab je od sile neraven, prav tako žandarmerija. Italijanski vojaki so se izkazali za slabe strelce.

Tripoliški vodovod v turških rokah.

Carigrad, 31. oktobra. Nasproti uradnim demontiranim italijanske vlade se v polnem obsegu vzdržujejo vesti, da so Turki zavzeli bumellanske studence, odkoder je napeljana voda v Tripolis. S tem je stališče Italijanov v Tripolisu zelo omajano, ker druge vode ni v vsej tripoliški okolici.

Uradno poročilo o italijanskih izgubah.

Rim, 31. okt. Vrhovni poveljnik italijanskih čet je sporočil da je padlo v bojih od 23. do 26. t. m. 13 častnikov in 361 mož, 16 častnikov in 142 mož je ranjenih.

Italija uporablja osebne parnike v vojne svrhe.

Palermo, 31. oktobra. Dva parnika, ki vozita v osebnem prometu med Napolom in Palermom, so oborožili s topovi. Časopisje sklepa iz tega, da se bodo začele vojne operacije v Egejskem morju.

Grozodejstva italijanske vojske.

Milan, 31. okt. „Stampa“ poroča o grozodejstvih, ki so jih zagrešili italijanski vojaki ob uporu Arabcev 23. t. m. Starce, žene in otroke so do nagega slečene in povezane peljali skozi mesto in jih vrgli v temne kleti, od koder se je čul bridek, v srce segajoč jok. Italijanski vojaki so se masčevali nad ubogimi žrtvami vsled velikih izgub. Od 3 bezaljskih stotnij je ostalo 125 mož, od dveh pehotnih kompanij 60 mož. Berzaljski stotnik Puechio, ki so ga Arabci obkolili, si je po obupni obrambi pognal kroglo v glavo.

Pomorska bitka na Egejskem morju.

Rim, 30. oktobra. Pred Rodosom in Mitileneami je bila pomorska bitka med italijansko eskadro in turškim brodom. Turško brodovje je uničeno.

Strankarski zbor nemške socialne demokracije.

Inomost, 31. oktobra. V včerajšnji seji je podal sohr. Schäfer poročilo komisije za pregledovanje mandatov. Udeležencev z mandatom je 159. Kongres je potrdil vse mandate, Nato je sohr. Demetrovič iz Zagreba pozdravil zborovanje v imenu hrvaške stranke. Zatem je zbor otvoril razpravo o 2. točki dnevnega reda, o „Poročilih“ in je bilo glasovanje o celi vrsti vloženih predlogov. Danes poda poročilo o delovanju parlamentarne frakcije sohr. Seitz; popoldne pride v razpravo: Razmerje nemške soc. demokracije do bratskih strank v Avstriji (poročevalec sohr. dr. Adler).

Ministrska kriza.

Dunaj, 31. okt. Danes se sestane ministrski svet, na katerem bo baron Gautsch

poročal o nedeljski avdienci pri cesarju. Iz kabineta izstopita minister javnih del Marek in poljedelski minister Widmann. Na njiju mesta vstopita dva Čeha. Za vo-djo železniškega ministrstva sekejskega načelnika Röllla ni gotovo, če ostane še nadalje v kabinetu. Če ostane bo imenovan za ministra in tajnega svetnika. Voditelja trgovskega ministrstva Mataja nadomesti vitez Fries iz notranjega ministrstva.

Bosanske železnice.

Dunaj, 31. okt. O predvčeršnjem skupnem ministrskem svetu poročajo: Posvetovanja so se nanašala večinoma na zgradbo bosanskih železnic. Pred vsem naj bi se spremenila oskotirna železnica Brod-Sarajevo v normalno glavno železnico. Nadalje je ministrski svet obravnaval o gradnji proge Banjaluka-Jajce in o zgradbi proge Tuzla-Bučka, ki bo vezala to progo s progo Binkovce-Gunja-Bučka. Zgradba zveze Banjaluka-Jajce bo svojimi vezami preko Karlovca in Zagreba na Dunaj zvezo med Dunajem in Sarajevom močno okrajšala. Se bolj pa se bo zveza okrajšala z nameravano zgradbo železnice do Novega mosta. Ministrski svet se je posvetoval tudi o zgradbi zveze Novi-Bihač.

Khuen pri cesarju.

Budimpešta, 31. oktobra. Včeraj je bil grof Khuen pri cesarju v avdienci in je poročal o političnem položaju.

Argentinsko meso.

Trst, 31. oktobra. Parniki Avstro-Amerikane pripeljejo v kratkem tri velike zaloge argentinskega mesa. Vsega vkup pride v Trst pred koncem tega leta 1.850.000 kilogramov govedine in 100.000 kilogramov bravetine. Ako se prepevde uvoza dotlej ne prekliče, bodo parniki odpeljali vso zalogo v Benetke.

Jame s kapniki v Trstu.

Trst, 31. okt. V bližini Lokve pri Trstu so odkrili dve podzemeljski jami s kapniki. Ena jama je baje veliko večja kot Postojnska jama in ima baje tudi lepše kapnike; v njej se nahaja podzemeljsko jezero.

Stavke na Češkem.

Praga, 31. oktobra. V Horicu so stopili v stavko krojači, mizarji in šivilje.

Umor pri Hodoninu.

Dunaj, 31. oktobra. Dunajska policija je dognala, da je umorjenec 30letni tesarski pomočnik Ernest Schüller, ki je bil dolgo časa brezposeln in ga je Toman zvalil s sabo pod pretvezo, da mu priskrbi dobro službo. Omorilec še vedno ni sledu.

Maročansko vprašanje.

Berolin, 31. oktobra. Nemško-francoska pogajanja o maročanskem vprašanju so tako daleč uspeša, da bo pogodba najbrže z tekom današnjega dne podpisana.

Volitve v Alzaciji in Lotaringiji.

Berolin, 31. okt. Volitve za deželni zbor so končane. Protiklerikalne stranke imajo štiri glasove večine v deželnem zboru.

Rusija prodira v Perzijo.

London, 31. oktobra. Iz Teherana brzojavljajo, da so ruske čete prekoračile v severni Perzijski mejo.

Revolucija na Kitajskem.

Beg kitajskega cesarja.

Novi Jork, 31. oktobra. Iz Pekinga poročajo, da je mladi cesar skrivoma zbežal iz Pekinga. Na njega mestu so pustili kitajskega dečka, ki mu je zelo podoben.

Revolucionarna mornarica.

London, 31. oktobra. Iz Pekinga javljajo, da je admiral So sporočil, da prestopi mornarica na stran revolucionarjev, ako se ne uvedejo politične reforme.

Uporniki napadajo.

Peking, 31. oktobra. Iz Hankava poročajo z dne 28. t. m., da so uporniki postavili ponoči pod Vučangom baterijo in ob dnevnem svitanju obstreljevali bojne čolne, ki so se vkricali pred mestom.

Zahteve upornih vojakov.

London, 31. oktobra. Brzojavi poročajo iz Pekinga, da sta se 3. in 20. divizija in mešana brigada, vsega vkup 27.000 mož, branili korakati protirebelom in prete z napadom na Peking, ako ne ugođe njih zahtevam. Za-

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. - Stari trg št. 8.

hteve so navedene v pismu, ki so ga podpisali vsi višji častniki obeh divizij in ga podpira tudi narodna skupščina. Te zahteve obsejajo: Takojšnja sklicanja parlamenta, ki naj ima pravico skleniti ustavo; armada in mornarica se smejo pri notranjih nemirih uporabljati samo z dovoljenjem parlamenta; cesar v bodoče ni več absoluten gospodar državljanov. Ministrski kabinet je odgovoren parlamentu, ki izvoli tudi ministrskega predsednika; člani cesarjeve rodbine nimajo glasu ali sedeža v kabinetu; parlament mora dovoliti vse pogodbe, izdatke in davke. Te zahteve so se predvčerajšnjem izročile regentu in so vzbudile na dvoru največje vznemirjenje. Mandžuri baje pritiskajo na dvor, naj pokliče tuje države na pomoč, da zatro revolucijo.

Ustava na Kitajskem.
Peking, 31. oktobra. Včeraj je izšel cesarski razglas, ki opravičuje dosedanje politiko prestola in naznanja takojšnjo uvedbo ustave. Obenem se ustanovi kabinet, ki bo mandžursko plemstvo od njega izključeno. Razglas zagotavlja upornikom in vsem osebam, ki so se politično pregrešile, pomiloščenje.

Za tiskovni sklad Zarje. Sodrug Josip Buda, zbirka vesele družbe v gostilni g. Permeta na Glinah K 9-60. — F.P. K 1. — Ziveli!

Odgovorni urednik: Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Poslano.

Na razna vprašanja, ali sem res prodal svoje podjetje deželnemu odboru, naznanjam javnosti, da nisem in tudi ne bom, pač pa bom svoje podjetje v kratkem znatno razširil, da mi bo mogoče še hitreje postreči svojim cenjenim odjemalcem. Zahvaljujoč in priporočajo se vsem za zaupanje beležim

s spoštovanjem

Alojzij Rev,

trgovec z lesom

v Mostah pri Zirovnici na Gorenjskem.

Zahvala.

Ob izgubi moje blage soproge

Uršuline Magerl

izrekam tem potom, za izkazano sožalje in udeležbo pri pogrebu vsem prijateljem in znancem iskreno zahvalo.

Še posebej pa se zahvaljujem železniškemu osebju za njih zadnje spremstvo, pevskega odseka "Vzajemnosti" za ganljivo petje, darovalcem vencev in sploh vsem, ki so spremili predrago rajnico k zadnjemu počitku.

V Ljubljani, 29. oktobra 1911.

Raimund Magerl

nadsprejodnik c. kr. drž. žel.

Sodrug! Agitirajte za socialno demokratično časopisje! Vsak sodrug bodi naročnik našega lista, vsaka družina naj čita "Zarjo".

Pa kaj se to pravi,

Če trebnih boli?

Pri pametni glavi:

zavziji!

Krepčilo želodca,

potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost

liter K 2-40.

Kabinetna kakovost

" 4-80.

Naslov za naročila: "FLORIAN", Ljubljana.

Postavno varovano.

Kuč za slabokrvne in prebolele je zdravniško priporočeno črno dalmatinsko vino Kuč najboljšo sredstvo, 5 kg franko, K 4-50.

Br. Novaković, Ljubljana

I. Jax & sin
Ljubljana
Dunajska c. 17

priporočam svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. Vozna kolesa

Ceniki zastoj in franko.

Delavcem in delavkam

priporočam se

velikanska zaloga zgotovljenih oblek po najnovejšem kroju za jesen in zimo

Konfekcijska trgovina

A. LUKIČ

Ljubljana, Pred škofijo 19.

skladišče oblek domačega izdelka za gospode in dečke. — Velika izbira tu in nozemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. — Vedno nizke cene.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami

Jernej Bahovec

naslednik

Ivan Gajšek

Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

(Palaca Assicurazione Generali).

Tovarniška zaloga pisemskega papirja in šolskih zvezkov. — Razglednice: ljubljanske, pokrajinske, planinske itd. — Založništvo nastenskih slik za Černivcevo računice. — Slikarske potrebščine: barvice, šopice itd. — Črnila vsake vrste. — Velika zaloga kipov slovenskih literatov. — Spominke kužige.

Priporočam svojo bogato zalogo

nagrobni spomenikov

iz najraznovrstnejšega kamna. Zaloga se nahaja v moji delavnici in na dvorišču pokopališkega oskrbnitstva. Istotam so na razpolago tudi cementni in kamniti nagrobni okvirji lastnega izdelka. Naročila, bodisi iz granita, sijenita, labradorja, kraškega in beljaškega marmorja itd., jako točno in z nizkimi cenami. Preskrbujem tudi slike po najnižjih cenah.

Fr. Kunovar, kamnosek

.. LJUBLJANA, novo pokopališče ..

.. Kavarna ..
Unione v Trstu
ulica Caserma in Torre Bianca
.. se priporoča. ..

Laška in dunajska

kuhinja

Šelenburgova ul. 7

nasproti glavne pošte.

Vsak čas se dobe mrzla in gorka jedila, zmajra sveže morske ribe in izvrstno in ravno došlo vino "Brioni". Fina polenoyka. Kuhinjo vodi staroznani kuhar gospod Sornato. Sprejema se abonente na hrano in deklice v pouk. Na novo urejeni prostori. — Slavnemu občinstvu se najljubnejše priporoča

Marija Petrigoj.

Največje podjetje konfekc. stroke je ogromna trgovina

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg šte. 5

katera ima že začetkom sezije

nad 30.000 kom. svežega blaga

po najnižjih cenah — in to:

nad 5000 kom. najfinjših oblek za gospode

.. 2000 .. najfinjših površnikov, sport-ovih in zimskih sukenj

.. 3000 .. pelerin

Solidna postrežba!

nad 2000 kom. posamezn. fliač in telovnikov

.. 3000 .. oblek za dečke in otroke

.. 15000 .. najmodernejše konfekcije za dame in deklice.

Priznana nizke cene!

'SLAVIJA' VZAJEMNO ZAVAR. BANKA V PRAGI,

ki je največji slovanski zavarovalni zaved v Avstriji, se najtopeje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, bodisi za življenje, proti požaru, proti ulomu ali pa proti razbitju stekla in ogledal, le pri njej. — BANKA 'SLAVIJA' ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarife za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za dolo otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje vsi čisti dobiček svojim članom. Banka 'Slavija' je res slovanska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo. Življenske police banke 'Slavije' so neizpodbitne in nezapadle. Gmotno podpira banka 'Slavija' narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanje in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond K 54.000.000 — jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka K 2.495.719—. Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109.356.861—. — Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošila drage volje in poštine prosto

GENERALNI ZASTOP 'SLAVIJE'

VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

OREHE v vsaki množini kupuje po nizkih cenah ..
Iv. A. Hartmann nasl. A. Tomažič

.. v Ljubljani, Marije Terezije cesta. ..

!!! Tvrdba oddaja **KROMPIR** zdrav in brezhiben !!!
najboljše vrste v vsaki množini tudi
cele vagone po prav solidni nizki ceni?

Delniška družba združenih pivovarn Zalec in Laški trg

Telefon šte. 168.

v Ljubljani

Telefon šte. 168.

priporočam svoje

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

Zaloga v Spodnji Šiški.